

Донецький національний університет
імені Василя Стуса

ТВОРЧИЙ АЛЬМАНАХ
НОМЕН

Вінниця 2023

Підготовлено до друку
Відділом корпоративної лояльності та
Навчально-практичним інформаційно-комунікаційним центром
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Редакційна колегія:

Загнітко А. П. – член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор,
декан факультету філології, психології та іноземних мов;

Родигін К. М. – кандидат філософських наук, доцент кафедри журналістики
та соціальних комунікацій;

Урсані Н. М. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, теорії
та історії української і світової літератури.

Творчий альманах «NOMEN». – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. – 60 с.

П'ятий номер альманаху «Nomen» Донецького національного університету імені Василя Стуса продовжує творчу традицію, розкриває нові таланти, формує нові смисли та універсалії культури, об'єднує покоління талановитих митців, письменників, фотохудожників задля перемоги України. На сторінках альманаху ви знайдете нові та знайомі імена, твори різних стилів і жанрів, візуальне мистецтво, роботи талановитих початківців і досвідчених авторів – здобувачів, випускників, викладачів та співробітників нашої Alma Mater, переможців VIII Відкритого міжрегіонального творчого конкурсу учнівської і студентської молоді «Слово у душі – душа у слові» та фотоконкурсу «Великдень-2023». У роботах простежується відлуння російсько-української війни, болю та сподівань, світла і темряви, відчаю та надії, страждань і нескореності, сміливості та віри в перемогу, попри численні виклики долі. Поезія, есе, публіцистика, фотографії об'єднують митців, розправляють крила, мотивують до боротьби за вільну, незалежну та соборну Україну.

Вступне слово**Анатолій Загнітко****Ніна Урсані****ВСТУПНЕ СЛОВО**

Цьогорічний альманах «Nomen» увійде в історію Донецького національного університету імені Василя Стуса як феєрія вражень від пережитого за цей рік незламності. Закарбовані в кадрі фотооб'єктива, відспівані в кольоровій гамі образи в картинах, занотовані у прозі та поезії, вони злилися в єдиній гамі кольорів, у тонах світла й тіні нашої реальності.

Творчому натхненню немає меж, а тому воно виринає в мовному колажі «Берегині» у виконанні Олени Комплетової. Цей оберіг слугує очищенням від зла, надихає на подальшу боротьбу за наше сакральне, рідне. Воно ж проступає у глянцевих світлинах Юлії Круць, Юлії Лучицької, Дмитра Масюти, Вероніки Несвятої, Ангеліни Слободянюк, Марини Остапенко, Костянтина Родигіна, сповнених багатую внутрішньою енергетикою.

Вражає різноманітна тематика фотографій Великодня у Дмитра Масюти, захоплюють урбаністичні картини Юлії Лучицької, не залишають байдужими пейзажні замальовки природи Ангеліни Слободянюк. Дивує та заторкує струни душі художнє осмислення світу через призму фотографічних миттєвостей у Юлії Круць, Вероніки Несвятої та Костянтина Родигіна.

У художньому світі фотографії ми залишаємо образи прожитих днів, рідних міст, дорогих і близьких серцю людей. Мимоволі ми беремося за перо, аби відбити на папері наші переживання, описати речі, які нам запам'яталися. То ж не дивно, що обираємо різні жанри та способи, аби передати характер наших відчуттів, відтворити їх перебіг. Ми звертаємося до світла великих, як Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Василь Стус та ін., намагаємося осмислити їх значимість у реаліях нашого часу, зрозуміти їхню запитуваність у сьогоденні. Із цим завданням прекрасно справився здобувач 2-го курсу факультету філології, психології та іноземних мов Юрій Прокопенко, відзначивши: «... і Шевченко був би гідним її лауреатом (премії миру), якби жив у наш час».

А сучасність диктує нові умови, у яких іноді доводиться лише згадувати про рідних, які в силу різних причин не з нами. І про це яскраво засвідчує репрезентована історія здобувача 3-го курсу факультету інформаційних і прикладних технологій Дениса Карабліна, батько якого, Володимир Караблін, до цього часу залишається в'язнем Азовсталі. Це той випадок, коли не студент, а викладач бере інтерв'ю у здобувача, аби дізнатися щонайскладніші миттєвості стражденно-

го шляху на волю: «П'ять годин ми йшли під звуки вибухів, й ось ми бачимо блокпост із прапором т. зв. «днр» і тут, як грім, у мою голову приходять думка, що я забув зняти термобілизну, яку мені батько приніс зі своєї військової частини. Мене це не так лякало, як те, що позаду була бірка, на якій написано «Національна гвардія України». У той момент я почав прокручувати в голові різні сценарії того, що може відбутися. Я був переконаний, що якщо мене змусять підняти вгору кофту, то найкращий сценарій для мене буде – якщо мене розстріляють на місці, бо я багато читав та дивився про «донецькі підвали», тому вважав, що смерть буде найкращим варіантом».

Варто наголосити, що в цьогорічному альманасі ми зустрічаємо цікаві збіги у плані географії та життєвих історій, наприклад, мотиви суму за рідним містом в інтерв'ю Ніни Урсані з Денисом Карабліним і в поезії Вероніки Пилипенко, здобувачки 4 курсу ОП «Прикладна лінгвістика» факультету філології, психології та іноземних мов:

*Стіни розмальовані лежать,
Неначе розкидані пазли.
Усі телефони мовчать,
Екрани десь у руїнах згасли.*

Буденні трагедії проступають в авторських спогадах, віршах та об'єднують нас у єдиній непоборній мрії стати учасниками великої перемоги – перемоги добра над злом, перемоги гуманізму над цинізмом.

На превеликий жаль, ми заново переживаємо трагедію 2014-го, але вже в більших масштабах, коли в силу життєвих обставин хтось став переселенцем вперше, а хтось – і вдруге. Наша історія, наша географія мандрів має ключову точку відліку, це – Україна.

Ми щиро радіємо, що в суворому 2023 році у світ виходить університетський альманах, який не став тригером, попри усю динаміку відчуттів. Як справедливо відзначає Олександра Родигіна в есе «На краю географії», у нас багато чого змінилося: Донецьк «став містом, яке більше не сниться», ми згадуємо про Мар'їнку і Бахмут, і тільки на світлинах і картинах вони залишилися недоторканими, як Будинок офіцерів у Вінниці. Щоразу й щоразу можна увійти в той простір, але це всього-на-всього простір пам'яті – такий дорогий і рідний. У сучасному ж житті – все по-іншому: залишилося декільканадцять вщерть незруйнованих будинків, все ж інше – лише в уяві людській може відтворити колишню реальність.

На просторовій мапі Української Держави не залишилося жодного міста чи

села, які б не спізнали виття сирен, і це знову й знову змушує нас по-новому побачити образ українця: «Драконом, що стереже свою печеру десь там, на краю географії, на межі відомих земель, на кордоні з пільмою. Драконом, про якого вони розповідатимуть пошепки. Яким лякатимуть своїх дітей. І на землі якого ніколи не наважаться поткнутися», – відзначає Олександра Родигіна.

Наші міста ще квітнуть у пам'яті, хоч по-іншому виглядають географічні простори. І як тут не згадати листи з Бахмута, що надійшли на поштову скриньку Восьмого відкритого міжрегіонального творчого конкурсу учнівської і студентської молоді «Слово у душі – душа у слові».

Варто відзначити, що серед авторів альманаху є ще двоє переможців конкурсу, і саме з університетської родини – це Анна Літковець та Владислав Пархоменко. Його філософська лірика хвилює уяву, відкриває екзистенційні смисли, розгортає сенс реальності через призму персональності:

Той, що бачив більше за будь-кого з людей,

Все втрачено буде, наче сльози в дощі,

Наче в тиші розірваний шепіт.

Ті моменти, які бережемо в собі

В надії залишити по смерті.

Це міркування не про втрати, це надія зберегти пам'ять і віру в життя.

Такі ж акценти робить у своїй ліриці Іоанна Риндюк, здобувачка 3 курсу ОП «Українська мова та література» факультету філології, психології та іноземних мов:

*Минулого назад не повернеш
І «вчора» – це вже спогад,
В майбутнє ще не зазирнеш,
І «завтра» – то лиш огляд...*

У цьому альманасі нас об'єднала творчість.

Вражають поезії Анастасії Ходанович глибиною внутрішнього світовідчуття, до того ж під кожним твором наявна дата, а це означає, що авторка вела свій ліричний щоденник у цей непростий рік. Щоденниковий світ увібрив у себе увесь спектр переживань, він сповнений сповідальності:

*Я хотіла б, щоб був зараз поруч
І вдихав аромати квітів!..
Відчував мою силу і поміч,
Коли нічого й говорити...
06.-07.03.2023, м. Вінниця*

Отже, наявний простір художніх смислів охопив множини авторських відчуттів від

Маріуполя до Херсону, від Запоріжжя і до Вінниці, від Донецька й до Мар'їнки. Здається, що авторські роздуми намагалися схопити й акумулювати увесь біль і переживання мешканців кожного українського міста, що відчуло й щоразу переживає нищівні й підступні удари ворожих російських ракет, керованих бомб та ін. А наша історія подана цьогогоріч в альманасі через призму пікселя 21 сторіччя, пензля художника, що помічає красу, крізь призму художнього слова.

Щиро віримо, що простори Української Державності досягнуть реальної історичної справедливості, що й стане однієї із основ справедливого миру. А колективу Донецького національного університету імені Василя Стуса цьогогорічний альманах запам'ятається цікавими тематичними й образними перегуками у творчості авторів, подібністю життєвих історій та колізій, осмисленням тривоги, бід і надій мешканців різних міст і містечок, селищ і сіл нашої рідної України.

Розділ 1

ПОЕЗІЯ, ПРОЗА, ПУБЛІЦИСТИКА

Сніжана Бойко

КАШТАНИ

Каштани вже зацвіли. Знову. В той самий час, коли травень проростає в легенях.
І я споглядаю це, намагаюсь хоч трохи згадати цей час рік тому.
Торік... все було наче так само: війна, біль та жага до життя у порожніх кишенях.
Я погано пам'ятаю, чесно, але знаю, що ми дурними, чужими людьми заливали втому.

Наступного року каштани теж зацвітуть. Їм все одно на смерті чи рани.
Травень знову прийде: йому чхати на чужі безглузді втрати,
Він просто мусить. Мусить порвати лютий та його засніжені сани.
А каштани... каштани теж для чогось цвітуть і не для того, щоб когось чарівністю карати.

А потім, декілька квітучих дерев потому, ми просто скажемо: «Не зараз».
Не зараз, бо в нас є новий і чистий травень, який розкриває легені.
Ми вперше щиро скажемо: «Не хочу про це», – і це ні в кого не викличе сказ.
Ми вперше за декілька травнів наповнимо разом зі своїми ще й чужі кишені.

І в наших серцях, котрі ми віддавали не раз, зацвіте білий каштан,
Він для усіх, спільна частина мистецтва, що викликана жагою.
Той цвіт нагадуватиме про перемогу і про той дивакуватий стан,
Коли люди з-поміж усього запропонованого обирали свободу.

Андрій Грицай

ТИ МЕНІ...

ти мені голкою виколота
протоптана стежкою.
ти мені у домі підключена
системою стеження.

ти мені віршем написана
ямбом хореем верлібром
ти мені вирізана ножем —
як би тобі не хотілось.

ти мені травами скошена
і подвір'ям розкидана.
ти мені громом прогровлена
як по вікнах — трусилося.

ти мені вітром наспівана
свистом літніх ночей.
ти мені бур'яном вирвана
крізь століття — і день.

ти мені маренням марена
уві сні і тепер на яву.
ти мені кров'ю пролита
поясни — і мене заберуть.

ти мені ігристим розлита
ігриста і ніжна печаль.
ти мені олівцем точена —
прогризлих іржавих скрижаль.

ти мені зроблена скоєна здумана
списана
і з цим мені нічого не вдієш.

ЗАСИНАЙ

засинай, у серці моїм засинай
зірвися до неба крізь літо.
занедбані шиї будинків нехай
стелять імлу, гладять повіки.

довшають ріки, старіють мости.
а світ навколо не стане простим.

забирай, думки мої забирай
якщо тобі треба, і якщо вони є.
я люблю каву — а ти любиш чай
коли буде вихор, може нас пронесе.

будують будинки, заковують місто.
захочеш вдихнути? прикинуся лісом.

зачиняй, губи мої зачиняй
словом / ділом — ніби сплелися.
із тобою вчився їх пробачать
повних злості, повних презирства.

виносять сміття, прибирають квартири.
а я поспішаю до тебе щосили.

розвожу багаття, всміхаюся ледве.
це варто щоб жити, це варто і смерті.

* * *

не знаю, чи любиш ти віршики
та я писатиму.
не знаю, чи любиш ти —
та я любитиму.
нехай люди збирають мітинги,
страйки — буду ґрати гру.
голосами років
руками побитими.

ходіння по колу, переливання
земні потрясіння.
водоспади припинять падіння
додолу.
я, ніби щеня, відчуваю тисячу раз
себе винним.
за свавілля, мрії
і свою непокору.

всесвіт придумує суд і ось-ось
оголосять промову.
крізь ґрати
вимушений тихо стоять.
не знаю, чи любиш ти віршики —
я писатиму знову.
гадки не маю, чи любиш ти —
та я...

* * *

пробач мені мої вірші.
пробач, не маряться інші
пробач — заслужено грішний.

зупинюсь, лишу, покину.
віддам — і богом єдиним:
зомлів — зроби мене винним.

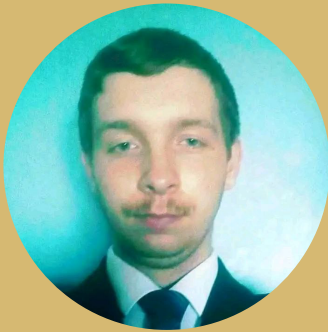
наврочу, програю, забуду —
а що говоритимуть люди?
про самотні скроні та губи.

прости. відпусти і облиш,
мов гілки обрубок — кори.
я загубив, як і створив.

ніби колір світла в п'їтьмі.
ніби вікно у_далині.
доходь до кипіння — гори.

світанок наповнить і вирве вікно.
пройшло.
пару хвилин.
але не дійшло

КИЇВСЬКА РУСЬ**Сергій Костюк**

Прийшли до нас колись три хана:
 Ернак, Еллак і Мундзулак,
 один – з мечем, інший – з кинджалом,
 а третій – з більшим арсеналом.

Зібрала братія ця військо
 та вирішила йти на Русь,
 по центру хан, наче чортисько,
 про смерть все думає чомусь.

У полі паше селянин,
 повсюди жарить сонце,
 а князь собі сидить на троні
 і дивиться в віконце.

Чоловіки пшеницю косять,
 вороже військо тут як тут,
 бояри князю вже доносять,
 що половці по них ідуть.

Навала чорної орди
 спустошила родючі землі,
 всюди вирують нелюди,
 перетнувші наші греблі.

Нарешті поєдинок стався,
 зійшлися хани й руський князь,
 навіть шолом йому дістався,
 поліг там не один витязь.

Настигла всіх воїнів доля,
 загинув Мундзулак, брати,
 щоби жила слов'янська воля
 і знищені були кати!

БІДНА МОЯ КРАЇНО

Україно, люба моя,
вся палаєш і мовчиш,
від початку зла в нас доля,
ти усе життя кричиш.

Лях на тебе піднімає шаблю,
німець мінометами гатить,
"брат по вірі" йде на нас без жалю,
по країні всюди смерть летить.

Билися ми всі за волю,
проти турок та татар,
щоб козак мав кращу долю,
а нащадок жив як цар.

За ідею бути вільним
в нас стояв Богдан, Мазепа,
лиш добробут наш суспільний
знищила одна халепа.

Ця проблема у державі,
хто про неї думає?!
Всі чиновники лукаві,
кожен рилом грюкає.

Прийде час і Україна
знищить панські ланцюги,
зникне назавжди руїна
і зміцніють береги!

МОЛИТВА

Молюся за Україну день і ніч,
турбуюся про долю рідної держави,
коли всередині багато протиріч,
а більшість емігрує до Варшави.

Тривожать мої думи кожен день,
хіба ми живемо як люди?
Чого солдат для депутатів, то мішень,
а нас усіх катують ті іуди?

Не розумію, за яку свободу,
наш пращур у неволі гнив,
можливо, за мінську угоду,
яку кремлевський пес створив?

А розум скаженіє мов собака,
тоді як воїни гинуть щомить,
для мене це є та ознака,
коли душа за рідний край болить.

Мало хвилює селянина,
який там статок назбирав багач,
у нього з рота тече слина,
щоб з'їсти хоч один калач.

Журба зранку до ночі,
немає у катів жалю,
хай перестануть лити сльози очі дівочі,
за мир і справедливість Господа молю.

ЧАЙКА

Віє вітер на вітрила,
козаки радіють,
це пливе потужна сила,
вороги сивіють.

Кілія, Очаків, Аккерман,
побратими були ще в Стамбулі,
гетьман, то є сильний талісман,
бусурман догнали ж наші кулі.

А в татар багато є монет,
вони добре звідусіль накрали,
не очікував хан фальконет,
турків теж тоді карали.

Про військову славу цих човнів,
у свій час писав колись Боплан,
всіх окутав їхній гнів,
здійнялись вони як ураган.

Хан сидить в ворожій вежі,
Сагайдачний з військом нападає,
Кафа стоне у пожежі,
а Сірко із хлопцями гуляє.

Слава пращурам навіки,
ви герої, молодці,
мужні, сильні чоловіки,
і умілі мудреці.

СТАЛЕВА АРМІЯ

Подем їхав грізний хан,
повсюди гули дзвони,
та не очікував тиран
зустріти ворожі загони.

Кінь у нього темний наче хмара,
в руках тримає срібний спис,
певно більшого кошмара,
не бачив у житті Борис.

Зустрілися дві армії на річці,
там і Борис, Михайло та Павло,
почали розмірковувати звідки
та як вороже військо прибуло.

Почали звідусіль свистіти стріли,
з обох боків піднялися мечі,
а воїни степей лише раділи,
що русичі тікають в розпачі.

Та як не бавився в стратега хан,
його прикази успіху не мали,
все поле брані охопив туман,
а залишки монголів пощади благали.

Перемогли вояки мужні,
країну врятували від біди,
вони як цитадель потужні,
славетні, легендарні прадіди.

**Дмитро
Масюта**

ВЕЛИКДЕНЬ СЕРЕД РУІН

Миколаївці, які нещодавно майже щодня потерпали від нищівних обстрілів ракетами, вже сьогодні повертають життя в місто. І я переконався в цьому, коли поїхав у своє рідне місто на Великдень.

На вулиці було похмуро, але незважаючи на погоду та загрозу з боку рф, люди все одно вийшли святкувати Великдень. У місті служба проходила у Свято-Симеонівському соборі УПЦ, що розташований поруч зі зруйнованим житловим будинком, у який влучив російський снаряд.

За день до Великодня СБУ оприлюднила список рекомендацій щодо поведінки під час повітряної тривоги, але, на щастя, ці рекомендації миколаївцям не знадобились. «Українців завжди Бог береже», – заявила літня мешканка міста, яка, як і я, прийшла на службу. Біля храму зібралося близько сотні людей. Батьושка та його помічники обійшли коло прихожан, звертаючись до всіх «Христос воскрес!»

Цьогоріч миколаївці переважно святити ікони, пасочки, свічки, яйця, м'ясо, гроші. Біля входу на територію храму відвідувачі могли придбати освячені ікони, воду, мед, свічки та інші релігійні предмети.

«В Україні війна, але попри загрозу, завдяки ЗСУ ми повертаємося до нормального життя», – сказав мені один із прихожан церкви. І я переконався, що це справді так.

(фото автора)

**Владислав
Пархоменко**

АПРОКСИМАЦІЯ БУТТЯ

Душевний спокій прагне каяття
Священного, перед самим собою,
Не марячи на шії більш лозою,
Згадавши про незгоди всі буття.
Він упивається в щирості життя,
Віднявши гордість – панівну ту силу,
Що так і хоче затягти в могилу
Нікчому, що звав себе, як “нижчий я”.

ЗВИЧКА

Все, що маю – страх.
В житті наситився вже ним.
Що не зроблю – крах,
А все інше – плин.
Стук.
І знов серце в п'ятки.
І у ритмі звук.
І все знов залякло.

Все, що чую – гул,
Постійний дзвін у голові.
Поглинає сум,
Холодить в крові.
Жах.
Параної вісник.
Лише фальш в ладах
Враз у вуха бризне.

БЛАЖЕННИЙ СОН

Ми зустрінемося, коли випаде сніг.
Коли згаснуть вогні
Вже для всіх.

Коли навпіл поділиться світ:
Минуле навік
І ця мить.

Ми загубимось в просторі змін,
Де застигли літа
І без слів.

Де кінця дійшли в тому сні,
Що на Лету прирік
Як згорів.

ТОЙ, ЩО БАЧИВ БІЛЬШЕ ЗА БУДЬ-КОГО З ЛЮДЕЙ

Все втрачено буде, наче сльози в дощі,
Наче в тиші розірваний шепіт.
Ті моменти, які бережемо в собі
В надії залишити по смерті.

Чи безсмертна душа?(А існує вона?)
Невже Бога луна?(Чи обман сприйняття?)
Чи в печері сама?(Чи вже ззовні одна?)
Блукаюча. Вільна. Самотня. Сліпа.

Все сплине у часі, як вогонь у пітьмі,
Поки тіні закуті висять на стіні.
Та як тільки світло вдарить у очі,
Лиш одна зазирнути на свободу захоче.

Чи безсмертна душа?(Так! Існує вона!)
Точно Бога луна!(Аж ніяк не марА!)
Знов в печері вона. (Повернулась сама.)
Блукаюча. Вільна. Самотня. Дурна.

**Вероніка
Пилипенко**

24.08.2022

Тобі тридцять перший, мені лиш двадцять один
Ти така доросла, мужня, і навіть те, що під сатин
Ховаєш тихо біль усіх кривавих картин
Що побачили очі твої незбагненні
Не є моїм найбільшим натхненням.

Я дякую тобі за моє сьогоднішнє
Можливість бути, де я є і милуватися тобою
Жити, радіти, кохати, пірнати з головою
Глибоко так, бо не час лишатися боязкою.

Я бачу твої кольори всюди де буваю
Здається, сама природа тільки ці відтінки має
Я твої пейзажі тихенько у кутку серця зберігаю
Там небо блакитне і жовте поле
Сонце твого кольору, твого кольору море.

Ти лиш пам'ятай, що коли пробере морок
І для радості, щастя раптом не стане місця
А на тебе знов напускають якогось "брата"-мис-
ливця
Я тебе не покину, запевнятиму, що все це лише
сниться
А на дворі то не "Град" шумить, то блискавиця.

Тільки прошу тебе одне: ніколи не опускай руки
Ми виберемося разом, із цієї сусідської багнюки
І скільки б не водилося в болоті різної гадюки
Нам все по плече, поки ми тримаємо наші руки.

ТИХИЙ ГЕРОЙ

Ти пішов, а я тебе зовсім і не знала
Лиш бачу як стоїть ціла зала
На твою честь із гордістю і сльозами.
Ти пішов тоді за покликом серця
З силою пращурів і вірою у спадкоємців
За волю стоячи, не боявся навіть смерті.
Ти пішов, може, в оборону
І ти, напевно, боронив кордони
А може подавав старшому патрони.
Ти пішов, можливо, уже у наступ
Та тільки життя така пастка -
Забрало тебе там назавжди за нас тут.
І ти пішов би ходюю у день перемоги
Кричав би і радів, що є на те змога
Тільки інша випала тобі дорога...
Ми пам'ятаємо як мужньо ти тримав зброю
Як увагу і почесні обходив стороною
Ми пам'ятатимемо тебе завжди, наш тихий
герою.

ПАМ'ЯТІ МАРІУПОЛЯ

Ми з тобою п'ємо каву
Обговорюючи плани на вечір
Нещодавно, прочитала
Ту книгу, що мені радив, до речі.

Вчора малу насварили
Бо знову розмалювала стіну
Мама скільки б не просила
Та бешкетниці вже нема віри.

На тижні підем, певно, в кіно
Давненько вже там не бувала
Вихідними з друзями у доміно
І хочу фотку біля зимового Драма.

Не уявляю, як тобі може
Подобатись моє запилене місто
Навіть море тут схоже
На калюжу із медузним вмістом.

Вже маю бігти, ще на танці
Потім домашка, спати, і знову
Сидіти у траліку вранці
По дорозі на навчання і роботу.

Прокидаюсь, цей ранок інший
Не схожий на мої рутинні
Ще не знаю, що більше
Нічого не буде так, як донині.

Сьогодні минув рівно рік потому
Бешкетницю вже нікому сварити
Я не відчуваю себе ніде «вдома»
Але ще пам'ятаю вечора того вітер.

Ту книгу, що радив, маю на полиці
Дивлюся на старі фото біля Драма
Чому я розпитувала про ті дурниці
І не дізналася, що ти склав присягу?

Стіни розмальовані лежать
Неначе розкидані пазли
Усі телефони мовчать
Екрани десь у руїнах згасли.

Наше море мені щоночі сниться
І твоє щасливе обличчя поруч
Та прогулянка по Інтернаціоналістів
Жовто-блакитний на алеї голуб.

В кіно я досі не бувала
Друзів тепер навіки оточує
Той проклятий запах металу
Я не можу забути його, не можу.

Знаєш, кава вже більше не така
По-іншому смакують абсолютно всі речі
Я існую лише рятуючись у думках
Про той останній наш мирний вечір.

Юрій Прокопенко

КИМ ДЛЯ НАС Є ШЕВЧЕНКО В ДОБУ ВІЙНИ?

З плином часу, ми маємо різні думки про діячів культури. Якщо раніше митець сприймався як щось виключно в межах канону, то тепер — поза ним, особливо в умовах війни. Такою є постать Тараса Шевченка. Але зараз важливо зосередитися на постаті Кобзаря, яким він міг би бути у 2023 році.

Що тут хотілося б зазначити? Не просто щось, «як у підручнику» і «як у всіх», а як виняткове явище у світовій культурі, як постать, яку ми можемо інтерпретувати до сучасного контексту. У книжці «Свіжим оком: Шевченко для сучасного читача» Володимир Діброва звертається не до традиційного шевченкознавства і шкільних підручників, а до своїх почуттів. Так, «Рече та стогне Дніпр широкий» в уяві дослідника постає як пейзаж, який і є тим раєм, який був нам подарований. На його тлі будуть розіграватися не тільки події цього твору, а й вся наша історія. І якою вона буде – залежить тільки від нас. У сучасному контексті ми можемо це побачити на прикладі наших пам'яток, природи, народу. Їх потрібно берегти.

Оксана Забужко у «Шевченковому міті України» зазначає не просто про сакральність текстів Шевченка, а й згадує думку Юрія Шевельова. За його словами, в повному корпусі Шевченкової поезії слова «Україна» і «український» вжито 269 разів, а релігійна лексика — 1281 раз. Можна сказати, що Кобзар — це своєрідний діалог людини з Богом. Власне, це і спричинило сакралізацію Шевченкового

magnum opus. І читаючи його, справді, відчуваєш не просто Україну, а й діалог із Богом, що нам так необхідний у такий час.

Не забудьмо і про Агатангела Кримського, який також досліджував Шевченка. Він цікавився ним упродовж всього свого життя і зазначив, що Шевченко – найбільше світило української поезії, поет, що, як каже Костомаров, співав так, як співав би сам український народ тоді, коли дійшов би найвищої міри свого духовного розвитку. Що ми бачимо й зараз, коли говоримо про український народ.

Цікавими є погляди Юрія Андруховича у творі «Shevchenko is OK». Про нього мені розповідали, коли я готувався до ЗНО з української мови та літератури.

І хоча він мені не трапився в сертифікаційній роботі (натомість був «Колекціонер кольорових олівців» Василя Голобородька), для себе я відзначив, що Шевченко у наш час був би «фрешменом», новатором, відтак – репером та інфлюенсером, як про це пише Андрухович. На мою думку, в цю добу він збирав би кошти на допомогу Україні, яку він так любив.

Власне, у наш час Шевченко був би людиною, яка є на рівні як і з усім народом, так і з владою, а особливо із Президентом України Володимиром Зеленським, якому вручили Міжнародну премію імені Карла Великого — йому і всьому українському народові. А отже, і Шевченко був би гідним її лавреатом, якби жив у наш час.

Іоанна Риндюк

МОМЕНТ

Минулого назад не повернеш
 І «вчора» — це вже спогад,
 В майбутнє ще не зазирнеш,
 І «завтра» — то лиш огляд,
 Теперішнім у цей момент живеш,
 Адже сьогоднішнє — дарунок Бога.

ЩО Є ВІЙНА?

Що є війна?
 І де у ній кінець?
 А де ж той нині сенс
 В руйнації країни,
 В зруйнованому мирі,
 В сльозах людських сердець,
 В страху живе дитина,
 В страху вона зроста,
 Щодня десь мама сина
 Із жалем відпуска
 Війна — це є провина,
 Забравши, не верне
 Назад людські життя,
 Та є в серцях надія
 В щасливе майбуття.

Олександра Родигіна

НА КРАЮ ГЕОГРАФІЇ

Певно, спочатку можна було б поставити дисклеймер: обережно, цей текст може засмутити.

Але справа в тому, що тепер тригером може бути практично будь-що. Я заходжу у свою стрічку, щоб просто поскролити новини – і плачу над телефоном, бо колись підписалася на «Меморіал. Їх вбила росія». Музика, фільми, книги, живопис – все це потрапило на мінне поле нашої пам'яті та нашого сприйняття, і від цього немає куди діватися. Тож так, цей текст може засмутити. Але не більше, ніж будь-що інше в ці дні.

З 2014 року я встигла багато до чого звикнути: мій Донецьк глибоко сховався в таку собі маленьку внутрішню кишеню. Якись випадкові вулиці або будівлі інших міст припинили нагадувати донецькі, або принаймні ці моменти «впізнавання» більше не були болючими. Він став містом, яке більше не сниться. Він навчив мене, що ми можемо поїхати – і раз по разу звикати та адаптуватися на нових місцях, і це... я хотіла написати «не страшно», але ні, тут потрібне інше слово: і це можливо.

І, мабуть, Донецьк став однією з причин, чому протягом всієї Битви за Київ у лютому-березні 2022 року я не їхала зі столиці. Я бачила таку вперту рішучість у багатьох переселенців: для нас удвічі важливіше було залишитися. Нам не потрібно було пояснювати це одне одному. Як не потрібно було і пояснювати, чому треба тікати від загрози окупації. Досі не знаю, де пролягала межа між цими двома полюсами і чи змогли би ми вчасно помітити її?

Певно, велике везіння, що це так і залиши-

лося невідомим.

Взагалі-то за освітою я історик – і мене завжди зачаровувала ця випадкова визначеність місць битв, це мереживо історії, що накладається міліметровим папером на мапу: тут. У французькому містечку Азенкур мешкає три сотні людей, але в усьому світі його знають як локацію однієї з найвідоміших битв Столітньої війни – в 1415 році на його околиці англійські лучники знищили цвіт французького лицарства. Грюнвальд, Верден, Каллоден, Берестечко – хто би знав їх, якби військо, що вийшло з пункту «А», затрималося б у дорозі, або військо, що вийшло з пункту «Б», повернуло би в інший бік на перехресті?

Я все ще намагаюся звикнути до думки, що Мар'їнку або Бахмут теж запам'ятають таким чином.

Звісно. До цієї думки звикнути неможливо.

Ці міста, у яких я насправді-то і не була, асоціюються у мене з одноклассниками, знайомими, друзями. Віка, Олена і Вітя... Настя. Настю, ти була така сильна, але все одно, дивлячись на світлина знищеного Бахмуту, інколи я думаю: добре, що ти не бачиш своє рідне місто таким. Але, звісно, є й інші місця, знайомі особисто. Богородичне неподалік Святогірська нині найчастіше називають селом-привидом. Але для нас воно було осередком цивілізації, нашим Бомбеєм, куди ми вибиралися – декілька кілометрів лісом та полем – зі своїх наметів та свого розкопу під час археологічної практики. Тоді ми заряджали там свої телефони у місцевому кафе і, втомлені гречкою та пшонкою, час від часу замовляли собі вареники. Тепер, завдяки росії, там немає ані вареників, ані

кафе, ані електрики.

І тоді в тих лісах можна було знайти снаряди, що пролежали там майже 70 років – з часів Другої світової. Нині же там все засіяне вибухівкою, і я навіть не можу уявити собі, скільки часу мине, перш ніж ці місця стануть хоча б відносно безпечними.

Донецьк, Горлівка, Слов'янськ, Авдіївка, Мелекіне, Маріуполь... від рідних міст до пунктів, де просто бувала, ця географія розширюється, виходить за межі Донецької області: Павлоград, Світловодськ, Харків, Львів...

У березні 2022 року в Києві, у якихось за якісь два кілометри від мене, у місцях, повз які регулярно проїжджаю, російські ракети вбили людей.

У липні 2022 року у Вінниці, у місці, біля якого я прожила понад півтора роки, і яким проходила за десять днів до трагедії, російські ракети вбили людей.

На Бога, вони дотягнулися навіть до містечка з віршиків, які я читала дитиною: «Пливе щука з Кременчука – по воді хвостяка грюка...», і там теж вбили людей ракетами.

У моїй «географії рідного краю», у моїй географії України не лишилося населеного пункту, куди росіяни не насипали би снарядів.

Де не спробували би когось убити.

Де когось не вбили би?

Це відчуття кола, що стискається. Хвилі, що підіймається та несеться вперед, злизує цілі клапти землі на мапі... і тобі належить лиш те, на чому ти стоїш – не більше, але й не менше.

У давнину, коли кордони відомих картографам земель були хиткими та непевними, те, що

ховалося поза ними, на мапах могли позначити словами «тут мешкають леви» – або навіть «тут мешкають дракони». Звісно, ця хльостка фраза чудово відображає міфологічний світогляд людей тих часів, але хіба так вже сильно ми відрізняємося від них?

Ми все ще (знов?) уявляємо кордони лініями оборони – і хто, в біса, може цьому дивуватися?

Ми знов бачимо ці «білі плями» на нашій мапі, ці сліпі зони (насамперед, це окуповані території), вкриті мороком невідомості.

Там може бути що завгодно.

І там цілком можуть мешкати дракони або будь-які інші монстри.

Коли цей морок розсіюється, перед нашим очима опиняються вороння та труни, ці два справжні символи «руського міра».

І ти мимоволі замислюєшся: а що як вони ніколи і не були драконами? Що як це ми?

Ті, що змушені були перетворитися на дракона. Відростити собі броню та ікла. І крила. І почати дихати вогнем.

Драконом, що стереже свою печеру десь там, на краю географії, на межі відомих земель, на кордоні з пільмою.

Драконом, про якого вони розповідатимуть пошепки. Яким лякатимуть своїх дітей.

І на землі якого ніколи не наважаться поткнутися.

Олена Топчій

ВІЙНА ВВІЙШЛА У РІДНИЙ ДІМ

Нещадний лютий серце опікає,
Врожайний серпень душу крає.
Війна ввійшла у рідний дім –
Палає жито рясне в нім.

Пшеничне поле догоряє –
Та час відплати наступає...
За смерті, катування і ракети,
Пекучий біль для нашої планети.

За янголят в хмаринках небокраю,
Героїв, що полинули до раю.
За мужніх воїнів, «Азов»,
За наші сльози й пролиту кров.

За рідну неньку-Україну,
За вільну, горду і єдину.
За незалежність і свободу,
За мордування мужнього козацького народу.

Знищення історії й культури,
Міст, селищ, інфраструктури.
Тому вперед, до Перемоги!
Для нас відкриті всі дороги,
Звільняймо Крим, Херсон, Донбас –
Вони чекають й вірять в нас!

КЛЮЧ ЩАСТЯ ПОРУЧ

Літо проходить крізь втомлені пальці,
 Душа ридає, плаче у закутку-крайці,
 Пече вогнем, палає, обтинає крила...
 Печаль напинає вітрила.

Ледь жовте листя марніє у спеку,
 В руках тримаю важливу теку,
 Яка дарує тінь у спеку,
 Проте наражає на небезпеку.

Ключ щастя поруч,
 Та очі наповнені втомою,
 Жахом, стражданням, печаллю і
 спомином.

Про радісні будні і сірі пастелі,
 Натхненні думкою літні тунелі.
 Теплі світанки й нездійснені мрії,
 Ласкаве сонце і зіткані щастям надії.

ВІЙНА РУЙНУЄ МАЙБУТТЯ

Холодний травень щемно огортає,
 Ракетами квітучу землю опікає.
 Весняне сонце ще не гріє,
 Лиш морок та нещастя в душі сіє.

Війна руйнує майбуття
 І забирає спокій нашого життя,
 Знищує домівки й оселі
 Та перетворює в згорілі пустелі.

Мороз огортає цвіт у саду,
 А я уві сні до тебе іду.
 До рідного краю по мінних стежках,
 Де вітер гуляє в побитих шибках...

Ніна Урсані

ВИСТРАЖДАНА ДОРОГА ВОЛІ ДЕНИСА КАРАБЛІНА

(Інтерв'ю викладача у студента)

Ось пройшов уже цілий рік з того моменту, як я дізналася його ім'я – Денис Караблін, здобувач 2 курсу ОП «Журналістика». За його плечима тернистий шлях з оточення до міста, у якому є навчальний заклад, що поєднує його з малою батьківщиною, – Донецький національний університет імені Василя Стуса.

До того ж герой мого інтерв'ю після першого курсу обрав мінор «Літературний менеджмент» та ввійшов до групи, де зібралися ті здобувачі з різних факультетів, котрі захоплюються літературою. З різних факультетів зібрався колектив талановитих слухачів і співрозмовників. Ми говорили про літературу, про музеї, присвячені творчості видатних українських письменників. На останній парі перед повномасштабним вторгненням встигли помандрувати шляхами Полтавщини та Харківщини, пройшовши слідами видатного українського мислителя Григорія Сковороди, музей якого пізніше постраждав від російських

ракет.

У четвер 24 лютого 2022 року на парі багато здобувачів були відсутні, серед них і Денис Караблін. Він з'явився лише під кінець семестру і повідомив, що вийшов із Маріуполя.

Цьому інтерв'ю передує моя поезія-посвята, що ввійшла до попереднього номера альманаху «Nomen»...

Цього ж року, дізнавшись, що це син захисника «Азовсталі» Володимира Карабліна, вирішила взяти інтерв'ю. Це природньо, коли викладач цікавиться життям студента, його життєвим шляхом, до того ж якщо це шлях з окупації. І хай наша скромна бесіда залишиться в історії Донецького національного університету імені Василя Стуса.

- ***Денисе, розкажіть, будь ласка, звідки Ви родом, де пройшло дитинство?***

- *Народився я в Донецьку, а до Маріуполя переїхав вже у квітні 2015, коли батько остаточно був закріпленим у Маріуполі. І хоч ми мали можливість переїхати у Маріуполь раніше, але в батька була віра, що Донецьк ще відіб'ють, й можна буде залишитися вдома.*

- ***Звідки родом Ваші батьки?***

- *Батьки — з Донецької області. Батько — з самого Донецька, а матір — із села Комунарівка (сьогодні Сарабаш) Старобешівського району. Звідки їхні батьки — невідомо, але точно не з Донецької області.*

- ***Де Ви навчалися?***

- *Уже у самому Маріуполі я навчався у гімназії №2, після 9 класу пішов у ПТУ на слюсаря-ремонтника, бо на той момент не мав розуміння, чого хочу від життя.*

До речі, саме біля моєї гімназії цього року на дев'яте травня росіяни влаштували свій шабаш. Але мене це не здивувало, оскільки квартал, у якому знаходиться гімназія, є одним із небагатьох відносно вцілілих у Маріуполі, тому вони

постійно в тому кварталі влаштовують якісь заходи (як, наприклад, минулого дев'ятого травня вони несли велику георгіївську стрічку через дорогу від мого дому, або зрадники-поліцейські давали присягу т.з. «днр» знову ж таки навпроти мого дому).

- Як пройшов рік підготовки до ЗНО в Маріуполі?

- Цей рік для мене був як і для інших випускників: постійний стрес, репетитори та страх перед майбутнім. Те ж саме, що супроводжує всіх випускників.

- Денисе, на сьогодні Ви навчаєтеся на освітній програмі «Журналістика» факультету інформаційних і прикладних технологій ДонНУ імені Василя Стуса. Скажіть, будь ласка, чому Ви обрали ОП «Журналістика»?

- Оскільки мій батько військовий, то він постійно в дитинстві вчив мене правильній вимові слів, тому володіння словом було моєю сильною стороною. Власне, тому, маючи такі задатки, я й вирішив, що журналістика для мене - найкращий варіант.

- А хто для Вас є взірцем у журналістиці?

- Будь-який чесний журналіст для мене є еталоном журналістики, а виділяти якусь людину я не можу, бо наразі немає людини в журналістиці, яка була б для мене прикладом.

- Чому Ви обрали для вступу саме ДонНУ імені Василя Стуса?

- Головною причиною для вступу до ДонНУ імені Василя Стуса для мене було те, що він ДОНЕЦЬКИЙ. Таким чином я хотів хоча б у такій формі бути пов'язаним зі своєю малою батьківщиною.

- Де Вас застала війна? Чи можете відтворити в пам'яті ранок 24 лютого 2022 року?

- Так, звичайно. У Маріуполі я жив окремо від батьків на Лівобережному районі міста, що одним із найперших найбільше постраждав від рук росіян. Вже за тижні два до повномасштабного вторгнення я остаточно розумів, що вторгнення буде сто відсотків, тому тримав тривожний рюкзак завжди поруч. Уночі 16 лютого почали дуже сильно труситися вікна (хоча самих вибухів не було чути). Злякавшись, що на мене може посипатися скло (оскільки моє ліжко було біля вікон), я взяв матрац та ліг спати в коридорі. З цього часу я спав в коридорі кожну ніч, бо кожен день вікна трусилися все більше та більше.

І ось ранній ранок 24-го, я прокидаюсь від дуже гучного вибуху і в паніці заходжу в Телеграм та починаю читати новини. І розумію, що почалося те, чого я найбільше й боявся. Я телефоную мамі, аби вона починала збирати речі, але вона мене відправила спати, оскільки батьки жили у центрі й там ще вибухів чути не було. Тоді ж я зателефонував батьку (він тоді був у Полтавській області в санаторії), і він абсолютно спокійно сказав мені, щоб я беріг маму. Через 40 хвилин я вже був у батьків. Через те, що батька не було вдома, ми з мамою вирішили, що залишимося в Маріуполі, щоб провести батька, бо розуміли, що це може бути наша з ним остання зустріч.

На наступний день зранку батько був вдома. Переодягнувся у форму та пішов. Перед виходом він сказав мені, що зараз, окрім мами, у мене нікого немає. Я це теж розумів.

Далі ж ситуація починала ставати все гірше, але Ви ж й так це знаєте: відсутність світла, разом із ним опалення, води, газу та мобільного зв'язку. З водою нам пощастило, бо мама працювала у спортзалі поруч із домом, у якому була майже повна бочка води, тому з нею в нас не було

проблем. Головна проблема – приготування їжі. Рішення було очевидним – готувати на вогнищі. Благо біля будинку був парк, де ми пиляли дерева, але з кожним днем маленьких гілочок було все менше, тому доводилося годинами пиляти велике гілля дерев пилкою для садівництва. Хоча це й була «запарна» робота (причому в прямому та переносному сенсі), але вона відволікала від усього, що відбувалося навколо.

- **Коли Ви вирішили покинути місто? Та як вийшли з облоги?**

- Таке рішення ми прийняли з мамою у середині березня. Отож 19 березня почали виходити з Маріуполя, а 26 березня вже були в Запоріжжі.

- **Якою була дорога на волю? Чи довелося проходити перевірку?**

- - Ми з мамою розуміли, що рано чи пізно нам доведеться з Маріуполя іти, бо залишатися родині українського військового в місті, що майже було захоплене росіянами, – небезпечно. Коли вибухи почали ставати все ближче до нас, ми й вирішили йти. Не можу сказати, що ми йшли, знаючи, що ми йдемо в Україну. Враховуючи, що вся інформація в Маріуполі – чутки, ми припускали, що можливо Маріуполь дійсно останнє місто України, що бореться. Але нам треба було іти якомога далі від місць, де люди нас знають. Валіза та два рюкзаки з речами – все, що у нас було на той момент, хоча, у когось і цього не було. Ми знали, що росіяни «евакуують» людей на сімнадцятому районі та за Маріуполем. Від мого дому до сімнадцятого району набагато ближче, але й набагато небезпечніше, бо там досі тривали жорстокі бої, тому ми вирішили йти довшим, але безпечнішим шляхом.

Як завжди за ці останні тижні, ми прокинулися о шостій ранку, перевірили, чи всі речі та документи ми взяли, і пішли в дорогу. Увесь цей наш

шлях я називаю Шляхом свободи. П'ять годин ми йшли під звуки вибухів – і ось ми бачимо блокпост зі прапором т.з. «днр», і тут, як грім, у мою голову приходить думка, що я забув зняти термобілизну, яку мені батько приніс зі своєї військової частини. Мене це не так лякало, як те, що ззаду була бірка, на якій написано «Національна гвардія України». У той момент я почав прокручувати в голові різні сценарії того, що може відбутися. Я був переконаний, що якщо мене змусять підняти вгору кофту, то найкращий сценарій для мене буде – якщо мене розстріляють на місці, бо я багато читав та дивився про «донецькі підвали», тому вважав, що смерть буде найкращим варіантом. Добре, що я був із мамою та мав довге волосся, тому вони зрозуміли, що я не можу бути військовим, й не змусили мене задрати кофту. Після перевірки документів ми підійшли до групи людей, яка чекала на евакуаційний автобус до Мангуша. Через хвилин 30 він приїхав, і ми ледве втиснулися у цей автобус. І тоді я вперше відчув сум за містом. Ми проїжджали вздовж моря та побачили декілька військових кораблів, із яких обстрілювали наше, всіх цих людей, місто.

Коли приїхали в Мангуш, то заселилися у табір для біженців. Я одразу ж побіг у туалет знімати з себе термобілизну, яку ми викинули. Було трохи неприємно, що мені довелося це робити, але безпека важливіше. Після цього я підзарядив телефон та почав телефонувати своїм друзям. Цей момент був найбільш радісним для мене за останні тижні, бо я дізнався, що всі мої друзі живі, що Україна досі є, що українці борються, а це значить, що нам є куди їхати.

Далі ми дізналися, що росіяни евакуують людей тільки «на Донецьк та на росію» (це не моя спроба принизити їх, вони самі так казали),

але, звісно ж, нам це не підходило. На наступний день ми дізналися, що є люди, які за гроші на власному авто відвозять людей у Бердянськ.

Ми увесь день витратили на пошук цих людей, але не знайшли їх. Благо у Мангуші був зв'язок й мамина сестра знайшла нам водія, що мав нас відвести до Бердянська. Ми проїхали перший російський блокпост – як тут у водія ламається машина, і він не може її завести. Нам довелося пішки йти до табору назад.

На наступний (вже четвертий день) мамина сестра у Фейсбуці чи то в групі, чи то в чаті знайшла ще одну людину, що відвозить людей до Бердянська. І ось він телефонує нам й каже, що через 20 хвилин нас забере, але через 20 хвилин він зателефонував та сказав, що потрапив в аварію. Мамина сестра знову знайшла людину. Наступного дня нас нарешті відвозять до Бердянська. Ми проїхали блокпостів 7-8, але оскільки це були тільки перші дні того, як людям росіяни дозволили виїжджати, то й машин не було багато, і перевірок не було майже жодних (окрім стандартної перевірки валізи та рюкзаків). І ось нам залишається ще два-три блокпости до Бердянська, як ми бачимо величезну хмару диму з боку Бердянська. Як на зло, саме того ранку, коли ми їхали, наші вирішили вдарити по порту, внаслідок якого був знищений корабель «Саратов» та декілька пошкоджено. Нас не пускали в місто п'ять годин та заборонили виходити з машини. Тоді мені це здавалося якимось пеклом, але коли я прочитав, що деякі люди сиділи у своїх машинах по декілька діб, то зрозумів, яка в мене велика удача.

І ось ми нарешті у Бердянську. Ми заселилися в таборі для біженців у школі. Там була і їдальня. Ми не встигли на сніданок, але нас чекала вечеря. Це була пшенична каша та пів сосиски. Я нареш-

ті, з моменту виходу з Маріуполя, з'їв щось окрім хліба, ковбаси та кока-коли (бо це все, що продавалося в магазинах Мангуша). На наступний день ми дізналися, що росіяни не впускають у Бердянськ автобуси Червоного Хреста для евакуації людей в Україну, але люди можуть потрапити в них на блокпості виходу з Бердянська. Майже всі, хто був з нами в кімнаті (у шкільному кабінеті) вирішили їхати, але ми з мамою, та ще один чоловік зі своєю старенькою матір'ю, вирішили, що поїдемо наступного разу. Через годину ми зрозуміли, що наступного разу може й не бути, тому ми вирішили все ж таки їхати на той блокпост. Той чоловік, що був із нами в кімнаті, знайшов водія, який погодився відвезти нас на той блокпост. Там ми зайшли в один з евакуаційних автобусів, який був переповнений людьми. Я зрадив, що в нас є чемодан, значить будемо сидіти на ньому. На щастя, хтось із людей встав із сидячого місця, і туди ніхто декілька хвилин не сідав, тому я сказав мамі, щоб сіла вона, що вона й зробила. Через хвилин 15 ми поїхали. Їхали ми 20 хвилин – і тут перший блокпост. Сказали вийти всім чоловікам, що ми й зробили. Вони подивилися на наші паспорти та сказали нам підняти вгору кофти (показати животи) та закотити рукави (показати руки на наявність тату). Потім ми чекали дві години всю іншу колону з автобусів 30-40 (наш автобус був четвертим з усієї колони). Проїжджаємо 20 хвилин, як знову блокпост, ті ж самі дії, теж чекаємо декілька годин. І так весь день. 20 хвилин їдемо - дві години чекаємо. Залишається останній блокпост на Василівці, але нас не пускають, бо скоро почнеться комендантська година, тому чекаємо до ранку. Всі ми були наївні, бо вважали, що як тільки закінчується комендантська година, одразу ж їдемо. Але головний на блокпо-

сті не хотів пропускати колону, хоча сторони домовилися між собою про дозвіл на виїзд. Лише о другій годині цей «мудак» дав дозвіл колоні їхати. Автобуси виїжджали по одному. Я зрадів, що наш був четвертим. Ми приїхали на блокпост. Уперше нам сказали зняти верхній одяг та задрати штани. Мої документи дивився дуже молодий чеченець (думаю, він був навіть молодший за мене). У мене в одного з усіх був пластиковий паспорт. Я випадково дав йому паспорт зворотнім боком (там, де місце народження надруковано). Я гадав, що він додумається перевернути мій паспорт, але він цього не зробив та віддав його мені. Мене це насмішило, але сміх довелося стримувати. Ми простояли ще хвилин тридцять на блокпості й нарешті поїхали. Через півтори години по сірій зоні ми бачимо машину нашої патрульної поліції. Автобус завмирає в тиші, боячись якоїсь «подлянки» з боку росіян, як тут ми бачимо прапор України. Увесь автобус залунав криками радості. Нарешті, вдома, подумав я.

Щодо перевірок, то таких, які описували люди, у нас не було, оскільки вся ця їхня діяльність тільки починалася, то фільтрації чи чогось подібного нам пощастило не проходити.

- **Денисе, чи маєте зв'язок із батьком, адже він у Вас захисник Азовсталі і поки що знаходиться в полоні?**

- Уперше, з моменту як у Маріуполі зник зв'язок, батько зателефонував нам 16 травня минулого року. До цього він якимось чином передавав інформацію про те, що він живий через своїх друзів, із якими він раніше служив, а вони вже передавали все нам. Усе, що нам відомо наразі, це те, що на період початку лютого цього року він живий, де він знаходиться та в

яких умовах (у вересні їх всіх перевезли з Оленівки до різних колоній росії та т.з. «днр»). Про його стан та умови, у яких він перебуває, розповів нам «обмінний хлопець», який із батьком був в одній камері. Той хлопець сказав, що він дуже сильно схуд, про що кажуть й інші знайомі з батьком люди, яких обміняли (до 24 лютого мій батько вважив 120 кілограмів, а на червень 2022 року, коли він нам телефонував, то казав, що по його відчуттю тоді він вважив кілограмів 90). Також він розповів, що батько продовжує тримати себе та інших хлопців у камері в позитивному настрої. Про умови нам розповіли, що їх утримують у камерах по чотири людини та годують три рази на день. Звісно, зовсім трохи радує, що він зараз у кращих умовах, ніж коли вони були в Оленівці, але хочеться, щоб нарешті умовами його перебування був би дім.

Анастасія Ходанович

МОЯ КРАЇНА

Моя країна – в жилах, у крові,
Тече в моїх артеріях і венах!..
І голос предків генам заповів
Лишати ворога на давніх тернах!

Моя країна – в серці, так, жива!
Пульсує, і не стане на коліна!
Ти – мов хірург, що твориш їй дива,
Хоробрий Воїн, Волонтер, Людина!..

Моя країна – в нервах, у думках.
Приймає заспокійливе щоночі.
Співає колискову дітлахам.
Тримається. Сльозами вкриті очі!..

У кожному є мільйон дрібних клітин,
І ти щодня живеш, не помічаєш.
Хоч винна наша сутність їм уклін:
Без них її б не було... Ти це знаєш.

Моя країна – теж жива душа,
Немов із плоті створена людина!
Незламний дух її не полиша,
Війною замінована стежина!..

Моя країна – у мені й тобі,
Мільйонах нас із синьо-жовтим серцем!
І ми у ній – клітини, складові:
Хто у тилу і хто на фронті в берцях!..

* * *

Ми не знаємо, чи буде "Потім"..
Живемо сьогодні, тут і зараз,
Маємо украй важливий клопіт:
Витримати шквал цієї фази!..

Зимно. Лютий день. Безкрайїй попіл
Хаотично розібрав на пазли,
Вщент розбив ураз життєві вази!..
Скільки душ вже не пізнають "Потім"...

Стихли на війні дрібні образи,
Бо ж тепер прості, важливі фрази
Мають більше сенсу!.. Там, на фронті,
Мріють люди, щоб настало "Потім"...

* * *

Триматися... Спитаєте, за що?..
У відповідь лунає порожнеча.
Здавалося, хтось шлях ще не дійшов,
І ось над ним уже назавжди вечір...

До біса ідіотське "се ля ві",
Відколи фатум забирає кращих!
Тримаймо курс, допоки ми – живі!
Перед світанком щосекунди важче...

Їм би кохати, жити на землі!
Не янголами бути, а батьками!..
Вони пішли, аби лишилися ми:
Тримати звідти небеса над нами.

І буде ранок. Прийдуть після нас
У світ тривкий нові, безгрішні люди..
От тільки що їм приготує час?
Що буде з ними, коли й нас не буде?..

ДЗЕРКАЛО ВІЙНИ

І слів нормальних більше в нас немає,
Щоб розповісти про німу журбу..
Старе й мале ординців проклинає,
Дитя і старець острахом живуть..
Як чути вибух, серце у судомі
Тривога паралітиком стиска.
Не треба феєрверків: у Херсоні
Смертельний фосфор з неба опада..
У ніч на рік новий одне бажання
Увесь народ синхронно загадав,
Щоб мирно спати з ночі й до світання,
А вдень спокійно братися до справ.

У ніч, коли рахуються хвилини,
Щоб відлік часу стартував з нуля,
Від орків знову хвиля дронів лине,
На сході ворог села обстріляв..
Як чути вий сирени, свист протяжний,
Бліді від страху ринуть до землі
Звичайні люди: душі їх звитяжно
Щодня витримують новий приліт..
І сил, напевно, більше вже немає,
Зневіру кожний у собі долав,
Та попри втому голос наш лунає:
Народ єдиний у війні постав!..

АРОМАТИ КВІТІВ

Поринаєш у затишок флори
Шепіт річки почути знову!..
І одразу ментальні затори
Вцент розріджує колискова...

Серед поля п'янки аромати –
Парфумерія квітів і трав!..
Ніби знов під дощем коло хати
Ті троянди, що ти дарував,
Коли ми ще були зовсім юні,
Коли дім у південнім краї
Весь пашів... І букетів відлуння –
Теплий спогад, що серце крає!..

Я хотіла б тебе обіймати:
Якщо можна, то й щохвилини!..
Та поки все ж війна... Люті дати!
Тільки час невблаганний лине..
Я хотіла б, щоб був зараз поруч
І вдихав аромати квітів!..
Відчував мою силу і поміч,
Коли нічого й говорити...

Христина Шулятицька

МРІЯ ДО ПЕРЕМОГИ

Моя маленька мрія не згасає,
Я вірю, що настане день ясний,
Ми будемо радіти в мить, коли світає,
І в день, коли іде цей дощ рясний.

Відчуємо ми знову запах волі,
І спокою чуття, якого в нас нема,
Подивимось удвох вночі на зорі,
І для дітей буде щаслива вся зима.

Забудемо ми звук страшних тривог,
Які наводять паніку жахливу,
Напишемо для України ми пролог,
Щоб сміливо писати повість нóву.

Закриєм очі, й тримаючись за руки,
Утворимо новий живий ланцюг,
З усіх сторін нам чути гімну звуки,
Об'єднуються люди всі навкруг.

Всім українцям важко безсумнівно,
Але ми мусимо боротися разóm,
Щоб показати ворогу так гнівно,
Що вдома ми, під Батьківським крилом.

Я знаю, скоро прийде день щасливий,
І підем ми з тобою у танок,
Цей запах перемоги довгожданий,
До нас на зустріч зробить гарний крок!

Розділ 2

ФОТОГРАФІЇ, ЖИВОПИС, ГРАФІКА

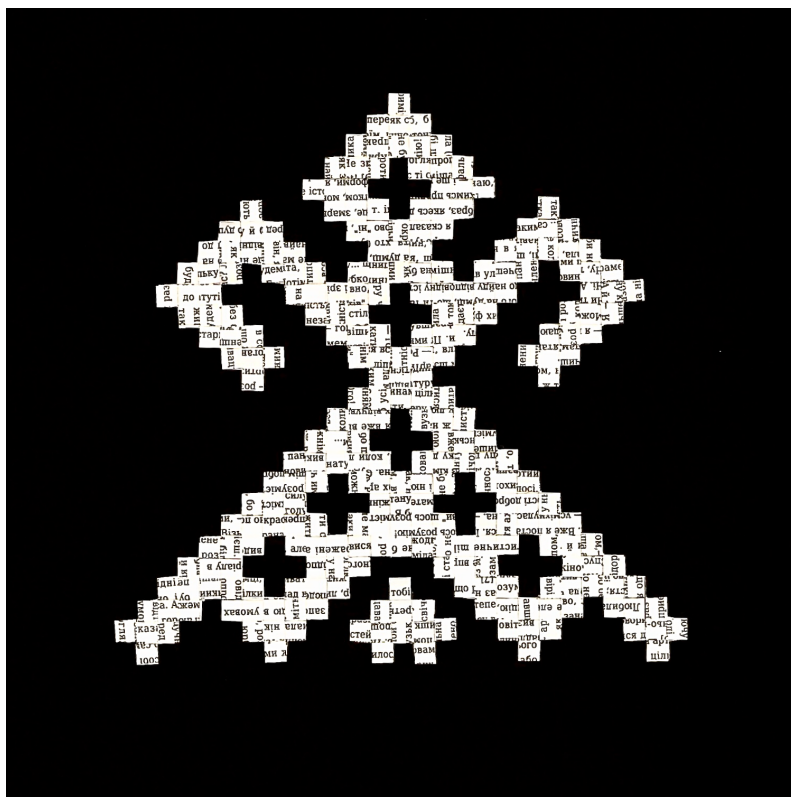
Олена Комплетова

«БЕРЕГИНЯ»

Берегиня - поширена назва одного з найважливіших символів української вишивки. Існують різні інтерпретації цього візерунку: зображення створення всесвіту, зародження життя, материнської любові та родючості землі. Використовували його для очищення від зла, як оберіг.

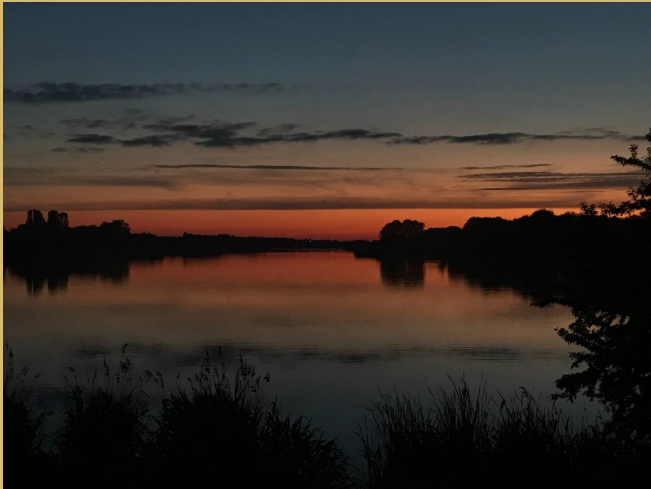
У цій роботі я поєднала культурне значення символу берегині з актуальною для українців темою мови. Адже у час, де панує неспокій та зневіра, ми часто звертаємося до речей, що допомагають нам нагадати про наше коріння, про те, хто ми насправді. Споконвіку таким «коренем» для українців є мова.

Попри численні утиски, українці уміло використовують мову як інструмент наголошення на своїй суверенності та культурному та інтелектуальному багатстві.

Вадим Кравчук

Юлія Круць

Анна Літковець

Юлія Лучицька

Вероніка Несвята

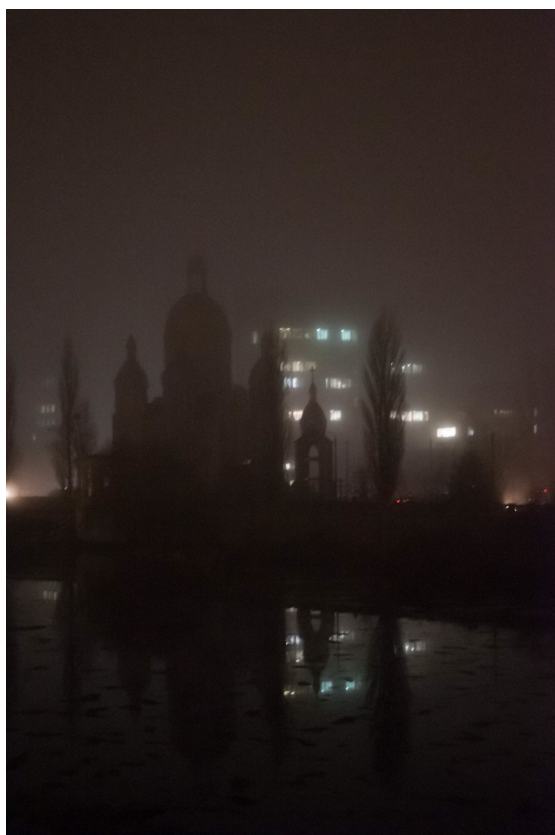

Костянтин Родигін
«Блекаут 2022»

Анна Федоришина

Авторські ляльки

Ангеліна Слободянюк

**2 місце в фотоконкурсі
"Великдень-2023" в номіна-
ції "Фотовраження"**

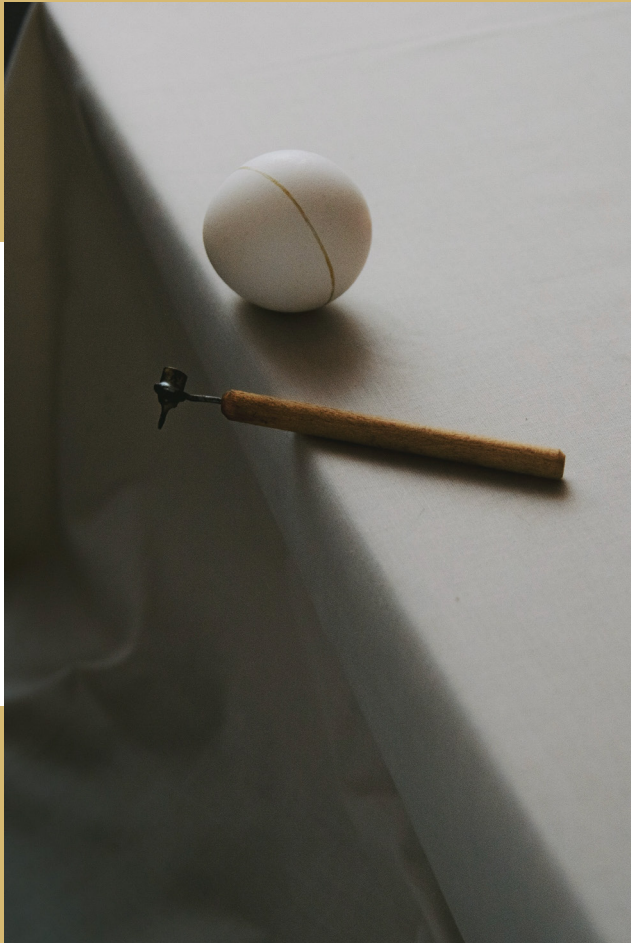

Фотоконкурс «Великдень-2023»

Анна Тамазлик
студентка ЧНУ імені Юрія
Федьковича

1 місце в фотоконкурсі
"Великдень-2023" в номінації
"Репортаж"

2 місце в фотоконкурсі
"Великдень-2023" в номінації
"Мінімалізм"

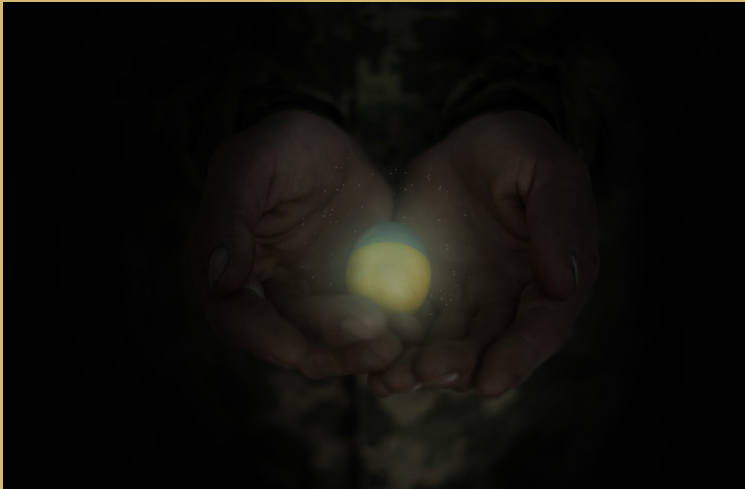

Анна Сушинська - 3 місце в номінації "Мінімалізм"

Ангеліна Вовк - 3 місце в номінації "Репортаж"

Діана Кардаш - 3 місце в номінації "Метафорична фотографія"

Ангеліна Слободянюк - 2 місце в номінації "Метафорична фотографія"

Дмитро Гут (учень Малокрушлинецького ліцею) - спеціальна відзнака юніора

Поліна Ковальська - 1 місце в номінації "Метафорична фотографія"

Юлія Круць - 1 місце в номінації "Мінімалізм"

Юлія Круць - 1 місце в номінації "Фотовраження"

Маріна Остапенко

2 місце в фотоконкурсі
"Великдень-2023" в номінації
"Репортаж"

**АВТОРИ
АЛЬМАНАХУ**

Бойко Сніжана

- студентка факультету інформаційних і прикладних технологій ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Політологія», 3 курс

Грицай Андрій

- випускник філологічного факультету ДонНУ імені Василя Стуса

Комплетова Олена

- студентка факультету філології, психології та іноземних мов ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Германські мови та літератури (переклад включно)», 4 курс

Костюк Сергій

- студент факультету історії та міжнародних відносин ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальності «Історія та археологія» СО «Магістр»

Кравчук Вадим

- фахівець відділу корпоративної лояльності ДонНУ імені Василя Стуса

Круць Юлія

- студентка факультету інформаційних і прикладних технологій ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 2 курс

Лучицька Юлія

- фахівець навчально-практичної студії корпоративного іміджу та внутрішніх комунікацій НПІКЦ ДонНУ імені Василя Стуса

Літковець Анна

- студентка факультету хімії, біології та біотехнологій ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Біологія», 3 курс

Масюта Дмитро

- студент факультету інформаційних і прикладних технологій ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Журналістика», 1 курс

Несвята Вероніка

- студентка факультету філології, психології та іноземних мов ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Українська мова та література», 3 курс

Пархоменко Владислав

- студент факультету інформаційних і прикладних технологій ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Комп'ютерна науки», 3 курс

Пилипенко Вероніка

- студентка факультету філології, психології та іноземних мов ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність "Прикладна лінгвістика", 4 курс

Прокопенко Юрій

- студент факультету філології, психології та іноземних мов ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Філологія», 2 курс

Риндюк Іоанна

- студентка факультету філології, психології та іноземних мов ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Філологія», 3 курс

Родигін Костянтин

- доцент кафедри журналістики та соціальних комунікацій ДонНУ імені Василя Стуса

Родигіна Олександра

- випускниця факультету історії та міжнародних відносин ДонНУ імені Василя Стуса

Слободянюк Ангеліна

- студентка факультету інформаційних і прикладних технологій ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа", 2 курс

Топчій Олена

- завідувач Навчально-практичної медіалабораторії Навчально-практичного інформаційно-комунікаційного центру ДонНУ імені Василя Стуса

Урсані Ніна

- доцент кафедри української мови, теорії та історії української і світової літератури факультету філології, психології та іноземних мов ДонНУ імені Василя Стуса

Федоришина Анна

- аспірантка юридичного факультету ДонНУ імені Василя Стуса спеціальності «Право»

Ходанович Анастасія

- випускниця факультету філології, психології та іноземних мов ДонНУ імені Василя Стуса

Шулятицька Христина

- студентка факультету історії та міжнародних відносин ДонНУ імені Василя Стуса, спеціальність «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», 2 курс

ЗМІСТ

Вступне слово

Загнітко Анатолій та Урсані Ніна 3

РОЗДІЛ 1 ..... 8*ПОЕЗІЯ, ПРОЗА, ПУБЛІЦИСТИКА*

Бойко Сніжана.....8

Грицай Андрій.....9

Костюк Сергій.....11

Масюта Дмитро.....14

Пархоменко Владислав.....15

Пилипенко Вероніка.....16

Прокопенко Юрій.....18

Риндюк Іоанна.....20

Родигіна Олександра.....21

Топчій Олена.....24

Урсані Ніна.....26

Ходанович Анастасія.....31

Шулятицька Христина.....33

РОЗДІЛ 2 ..... 34*ФОТОГРАФІЇ, ЖИВОПИС, ГРАФІКА*

Комплетова Олена.....35

Кравчук Вадим.....36

Круць Юлія.....38

Літковець Анна.....40

Лучицька Юлія.....42

Несвята Вероніка.....44

Родигін Костянтин.....46

Слободянюк Ангеліна.....48

Федоришина Анна.....49

Фотоконкурс Великдень-2023.....52

АВТОРИ АЛЬМАНАХУ..... 56

Творчий альманах «NOMEN»

Редакційна колегія:

Загнітко А. П. – член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор, декан факультету філології, психології та іноземних мов;

Родигін К. М. – кандидат філософських наук, доцент кафедри журналістики та соціальних комунікацій факультету інформаційних і прикладних технологій ДонНУ імені Василя Стуса;

Урсані Н. М. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови, теорії та історії української і світової літератури факультету філології, психології та іноземних мов ДонНУ імені Василя Стуса

Над альманахом працювали

Наталія Леонова – доцент кафедри неорганічної, органічної та аналітичної хімії

Юлія Лучицька – фахівець навчально-практичної студії корпоративного іміджу та внутрішніх комунікацій НПІКЦ

Тетяна Піддубна – лаборант навчально-виробничої лабораторії "Продакшн студія"

Наталія Теліус – випускниця економічного факультету ДонНУ імені Василя Стуса